

Så skal der bortforklares!

Har du været ude for noget i denne stil:

Langt om længe er du kommet i snak med én, der gerne vil høre noget mere om det med kristendom og kristentro. Så du pludrer begejstret løs, indtil han pludselig afbryder dig og spørger vantro: – Hold da op, mener du virkelig, at du får alt det, du beder om?!

Og du svarer selvfølgelig forfjamsket: – Nejnej, det var ikke lige sådan ment ...

– Jamen det var det, du sagde. Det var osse det, der stod lige dér, det dér, du læste op!

Og du skæver utrygt ned i Joh 15,7. Joeh, det var jo det, der stod: »Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det.«

Men det kan Jesus vel ikke mene. Ikke sådan *rigtigt*. Så vi tilføjer skyndsomst: – Han kan jo også sige Nej (underforstået: Han plejer faktisk at sige Nej; vi plejer i virkeligheden ikke at få ret meget af det, vi beder om) ...

Og den grumme mistanke melder sig: Hvorfor står der så ikke noget om Nej'er? Og hvorfor står der slet ikke noget om, at han ligefrem plejer at sige Nej?! Han kunne da godt have tilføjet ligeud, at vi altså også kan risikere at bede i årevis om helbredelse, om en kæreste, om et lysere sind, om en bedre økonomi, om arbejde – men forgæves.

Der er nogle få kristne, der simpelt hen benægter, at de nogensinde skulle opleve ikke at få det, de beder om. De hævder stædigt, at de aldrig oplever at bede forgæves om noget som helst. – Og det er da smukt konsekvent. De har bare et fantastisk besvær med så at bortforklare virkeligheden og hverdagen.

Vi andre benægter bestemt ikke, at vi oplever Jesus sige Nej til vores bønner. Det indrømmer vi gerne; vi bortforklarer bestemt ikke virkeligheden og hverdagen.

Til gengæld har vi så et fantastisk besvær med at bortforklare, at han faktisk har lovet os det.

Dette er jo ikke bare et velkomment angrebspunkt for dem, der hellere end gerne ser kristentroen ydmyget og bortforklaret. Det er i endnu højere grad en næsten ubærlig ængstelse i os, som hellere end gerne ser kristentroen triumfere: – Jamen har jeg ikke bedt nok? Har jeg ikke troet tilstrækkeligt?

Og når vi ikke har flere bortforklaringer at gribe til, kommer den værste angst af alle: Måske har jeg ikke bare troet for lidt; har jeg overhovedet troet? Han sagde jo, at »Hvis I bliver i mig, skal I få det«. Så når jeg stadig er syg eller alene eller arbejdsløs eller trist, er det så simpelt hen, fordi jeg ikke er blevet i Ham? Døde min tro, mens jeg var optaget af noget andet? Var jeg ikke blevet bønåret for længst, hvis min tro overhovedet havde været i live?

Det gør det ikke lettere, at nogle af os er de rene genier til en helt tredje slags bortforklaringer: Vi benægter hellere end gerne de undere og bønårelser, der faktisk finder sted!

Det er noget, der har undret mig mere og mere over årene. Og siden jeg er blevet opmærksom på den tilbøjelighed hos mig selv (og andre – heldigvis!), er det kommet til at virke direkte komisk på mig: Vi lider og jamrer under Guds tavshed og be-

brejder ham flittigt hans Nej'er og hans tilsyneladende lune-fuldhed. Og vi lærer med møjle den vanskelige, men vigtige bøn: Jobs-bønnen, som ærligt sætter ord på vores fortvivlelse og vores skuffelse osv. Og det er alt sammen vigtigt og væsentligt – men midt i vores kamp *overser* vi samtidigt de mange eksempler på godhed og bønghørelse, han faktisk har fyldt vort liv med!

(Jeg bliver nødt til at skyde noget ind her: Nogle kan være så kvæstet, at de vil føle det som et slag i synet, at jeg her og nu alligevel snakker om Guds godhed og om vores utaknemmelighed. De har måske endda oplevet snak om Guds godhed og om vores taknemmelighed som et knusende krav fra ukloge venner og prædikanter. I så fald: Spring over resten af dette kapitel! Hop med sindsro og god samvittighed hen til side 15. Ikke for at lukke øjnene for noget, men fordi det faktisk ikke er alle, der har brug for en påmindelse om taknemmelighed. For nogle vil den bare blive endnu en byrde oveni. Så resten af denne indledning er kun beregnet til os, der har brug for en formaning til taknemmelighed, og som ikke går i stykker af den!).

Altså: Nogle af os har det med at overse de mange eksempler på godhed og bønghørelse, som Gud har fyldt vort liv med!

Og hermed mener jeg ikke blot den meget almene og generelle godhed, han viser de fleste mennesker i hverdagen: at vi får det daglige brød, den daglige dosis venskaber, megen godhed og kærlighed fra mennesker, der står os nær osv – jeg tænker også på regulære, konkrete bønghørelser, en lang stribe *Ja'er*. Og nogle af dem er endda så bemærkelsesværdige, at de godt kunne gøre krav på betegnelsen »undere« ...

Men jeg ser dem ikke! Når det sker, glemmer jeg ganske enkelt, at jeg overhovedet har bedt om det. Og efter kort tid

glemmer jeg endda, at det faktisk skete! For jeg har allerede hovedet fuldt af nye bønner og nye skuffelser.

Jeg har i en årrække beskæftiget mig med spørgsmålet om lidelsens problem – bl.a. ud fra Jobs Bog. Det har betydet ufatteligt meget for mig selv; jeg har ligefrem vanskeligt ved at se, hvordan jeg skulle have holdt fast ved Jesus uden. Det har bl.a. været befriende at se, hvor vidtåben Bibelen selv er omkring vore skuffelser, vores protest, vores vrede imod Gud, når han synes at svinge sine løfter.

Men på det sidste har jeg også fået nogle velanbragte advarsler fra gode kristne, der syntes, at jeg med denne betoning var tæt på at underkende de glæder og bønnehørelser, Gud *også* giver. Ja, de kunne ligefrem opleve det sådan, at jeg trådte på de undere, de selv havde erfaret.

Og det kan man jo vanskeligt bortforklare ...

Det kan der være mange grunde til: Nogle af os er vel bare skruet mere sortseende sammen end andre. Vi lægger ganske enkelt lettest mærke til mørket. Og det er faktisk ikke nogen spøg at have det sådan. Så må vi *ville* glæden, *ville* lyset og latteren og blomsterne og den gode musik. Det kræver kraftanstrengelse! – og det kan andre vanskeligt sætte sig ind i, hvis de selv er lyst og let skruet sammen.

Nogle *kan* godt få øje på det lyse, det glade, det opmuntrende – men det er rent ud sagt en permanent kamp! Man må bevidst minde sig selv om glæden. Måske må man ligefrem dagligt genopfriske det *som formaning*: »Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer!« (Fil 4,4).

Det er en livslang kamp, for helt kommer man næppe af med sit tyngdelovs-sind. På den anden side er det en kamp,

der bærer megen vækst og megen kraft og glæde med sig, når den lykkes.

Men der kan også være andre grunde til, at man nødtigt får øje på Guds godhed og let glemmer hans bønnehørelser: Der kan ligefrem være noget vellystigt i at tvære rundt i smerten og skuffelsen! Der er noget vidunderligt befriende i at gøre sig selv til offer. Det er så dejligt ansvarsløst at være den sagesløse stakkel, der ulykkeligtvis er ramt af en hård og ubønhørlig skæbne. Og det er faktisk blevet væsentlig dejligere netop i dette århundrede ...

... nemlig hvis man skal tro historikeren Henrik Jensen, der i 1998 udgav *Ofrets århundrede*, hvor han ret overbevisende godtgør, at vi siden 1. verdenskrig i større og større grad har opgivet at være oprejste og ansvarlige mennesker, med ansvar for egen lykke og egne handlinger:

»Tidens store idol er ikke helgeninden Mother Theresa, men ofret Lady Diana som helt symbolsk tog opmærksomheden, da de begge døde. Lady Diana spændte bevidst, halvbevidst eller ubevidst offerrattituden til det yderste – blev troet og blev de små, oversete ofres helgeninde.

Selvfølgelig findes der virkelige ofre ... Men på en anden fløj er der altså et stærkt stigende antal mennesker, der impulsivt, rutinemæssigt eller i det mindste uden at gøre det til genstand for dybere moralske overvejelser, poserer i rollen som 'værgeløse ofre for brutale omgivelser' – bevidst eller ubevidst for at høste de fordele, som det nu kan give i en snæver vending.«

Det er en af de mest tankevækkende og udfordrende bøger, jeg har læst længe. Og dens udfordring siger mig bl.a.:

Mit liv er mit eget ansvar. Men jeg venter på barnlig vis, at andre skal komme og fylde mit liv med glæde. Det er igen umoden

offermentalitet. I stedet for som oprejst og ansvarligt menneske selv at tage ansvar for mit eget liv og min egen glæde og min egen sorg.

Det er stadig ikke alle, der har lige meget brug for lige dén udfordring. Andre oplever allerede i forfærdende grad deres eget liv som deres eget ansvar, og de er ved at segne under det. De har snarere brug for en ny, sund medfølelse med sig selv. Som Johannes Møllehave har udtrykt det: da han til sin store forbavselse opdagede, at han havde et medmenneske indeni, og ikke et modmenneske ...

Men til rigtig mange af os gælder det: Rejs dig op! Tag ansvar! Læg offermentaliteten og den kvælende selvmedlidenhed bag dig.

Men den værste grund til at bortforklare Guds undere i livet er (for nogle af os): Vi vil bare ikke give Gud ære! Vi kan blive så begejstret over retten til at gå i rette med Gud, *at vi nægter ham den tak og den hæder, han faktisk har fortjent.*

Jeg lægger mærke til, at nogle af os endda er sådan indrettet, at vi meget, meget nødt tror på undere, selv når de vanskeligt kan forklares på anden vis. Nogle mennesker kan ganske vist være frygteligt naive og tror på hvilken som helst løs påstand om mirakler; men andre af os er frygteligt naive i vores skepsis og tror på hvilken som helst *bortforklaring*. Vi griber hellere til de mest usandsynlige alternativer med »tilfældigheder« og »psykens magt« osv. – Hvorfor? Fordi noget i os nødt tror Gud. Fordi vi helst ikke vil give ham ære.

Her kunne videregives et godt råd (som jeg ganske vist aldrig selv har fulgt!):

Nogle har gjort det til en god vane at føre en slags bededagbog. De skriver op regelmæssigt, hvad de har taget op af større bedemner. Og de noterer vel at mærke også, når de ser bøn besvaret med et klart Ja fra Gud, når hans omsorg viser sig konkret og nærværende (eller når noget nyt går op for dem, der gør det lettere at leve med skuffelsen eller med utålmodigheden). Det siges at være ganske opmuntrende at sidde og bladre i sådan en bededagbog og på den måde spole tilbage gennem ens bedeliv. Mange ting ser anderledes ud, når man tager det lange perspektiv ind over dem. Så lader de mange Ja'er og godheder fra Gud sig vanskeligere overdøve af de (måske nok store, men måske også i virkeligheden *få*) Nej'er.

»Fryd jer over hans hellige navn,
de, der søger Herren, skal glæde sig.
Søg Herren og hans styrke,
søg altid hans ansigt!
Husk de undere, han gjorde,
husk hans tegn og de bud, han gav« (Sl 105,3-5).

Dette om den realistiske taknemmelighed skal med! Og det skal med fra starten. Når vi skal prøve at håndtere emnet om bønneskuffelser og Guds Nej'er, så må i det mindste nogle af os hele tiden have denne påmindelse med os i den anden hånd: Glem ikke den godhed fra Gud, du har oplevet i *andre* områder i dit liv! Øv dig i takken, øv dig i at se hans velgerninger.

For andre bliver sådan en opmuntring overhovedet ikke til opmuntring, men bare til ny skyldfølelse og mismod. Eller endnu værre: Den kan blive til hykleri, hvor man prøver at stille sig frommere eller taknemmeligere an, end man egentlig

Jamen, bad jeg da for lidt?

og ærligt kan. I så fald: Lad det ligge. Hellere være vred end være en hykler.

Til os andre: Når vi ikke ligefrem er allerlængst nede, kan vi altså godt øve os lidt i at påskønne Guds godhed noget mere! Det kan vi, uden ligefrem at hykle eller gøre vold på os selv. Ofte handler det bare om at åbne øjnene.

Lad ikke dit tyngdelovs-sind trække dig ned. Og glem ikke at give ham ære. *Derefter* kan du med lettere sind gå ind på skuffelsens enemærker.